

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 383/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti SAD Banská Bystrica, a. s., Partizánska cesta 97, Banská Bystrica, IČO 36 052 205, zastúpenej advokátom JUDr. Branislavom Jurgom, Žilinská cesta 130, Piešťany, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 349/2015 zo 7. decembra 2016, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 190/2017 z 27. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti SAD Banská Bystrica, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti SAD Banská Bystrica, a. s., Partizánska cesta 97, Banská Bystrica, IČO 36 052 205 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 349/2015 zo 7. decembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 190/2017 z 27. februára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z predloženej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) proti žalovanej Slovenskej republike domáhala náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, o ktorej rozhodol súd prvej inštancie tak, že ju ako nedôvodnú zamietol. Proti označenému rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd svojím napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Sťažovateľka nespokojná s výsledkom konania podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol.

3. Sťažovateľka v sťažnosti rekapituluje priebeh konaní pred všeobecnými súdmi a namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením

najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej označených práv. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu argumentuje tým, že žalobu podávala podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) na tom skutkovom základe, že správny orgán o jej žiadosti nerozhodol v zákonnej lehote, čím mal byť splnený predpoklad nesprávneho úradného postupu v zmysle zákona § 14 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Sťažovateľka totiž ako vlastníčka dráhy (mestskej trolejbusovej dráhy, pozn.) žiadala žiadosťou doručenu 5. januára 2006 Banskobystrický samosprávny kraj ako príslušný dráhový správny orgán – úrad (ďalej len „správny orgán“) o vydanie povolenia na prevádzkovanie dráhy a zároveň požiadala o licenciu prevádzkovania dráhy v meste Banská Bystrica. Svoj nárok odôvodňovala tým, že správny orgán ani po roku od podania žiadosti (v rozpore so zákonom stanovenou 60-dňovou lehotou) nerozhodol a práve v dôsledku nečinnosti orgánu jej mala vzniknúť škoda. Ďalej uviedla, že svoju žiadosť o vydanie povolenia a licencie zobrala 8. marca 2007 späť. Podľa právneho názoru sťažovateľky napadnutý rozsudok krajského súdu je arbitrárny a svojvoľný, pretože neposkytol ochranu jej nárokom. Inými slovami, sťažovateľka tvrdí, že krajský súd nesprávne právne posúdil jej vec, čím porušil jej základné právo na náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci vo forme nesprávneho úradného postupu. Aplikáciu a interpretáciu na vec vzťahujúcich sa noriem považuje za nesprávnu. Najvyššiemu súdu vyčíta, že neposkytol ochranu jej už označeného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a zároveň tvrdí, že malo dôjsť aj k porušeniu jej procesných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka svoje dovolanie odôvodnila tým, že došlo k vade podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), ktorá mala spočívať v arbitrárnosti rozsudku odvolacieho súdu, a tým, že rozhodnutie spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol, keď konštatoval, že dôvody, ktoré ju viedli k podaniu dovolania, nepostačujú pre prijatie záveru, že dovolanie sťažovateľky je procesne prípustné.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom v tomto znení:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 190/2017 zo dňa 27. 2. 2019 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, garantované článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1 Cdo 190/2017 zo dňa 27. 2. 2019 porušené bolo.

3. Základné právo sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, garantované článkom 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 190/2017, zo dňa 27. 2. 2019 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 07. 12. 2016, č. k. 15 Co/349/2015-811, porušené bolo.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Cdo 190/2017, zo dňa 27. 2. 2019 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 07. 12. 2016, č. k. 15 Co/349/2015-811 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu v Banskej Bystrici.“

II.

Relevantná právna úprava

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa poslednej vety § 124 zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

12. Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva

na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

13. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

K napadnutému rozsudku krajského súdu

14. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka namietala len porušenie jej základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 ústavy. Podľa obsahu ide o základné právo hmotnej povahy a nie procesnej, a to aj napriek jeho nesystémovému zaradeniu v ústave. V okolnostiach posudzovanej veci vykonávacím zákonom označeného základného práva podľa čl. 51 ods. 1 ústavy je zákon č. 514/2003 Z. z. Sťažovateľka namieta, že krajský súd neposkytol ochranu tomuto jej základnému právu tým, že arbitrárne aplikoval na vec vzťahujúce sa normy jednoduchého práva. Konkrétne argumentovala a v sťažnosti viedla polemiku k jednotlivým záverom krajského súdu a tvrdila, že splnila všetky zákonné predpoklady zodpovednosti na náhradu škody nesprávnym úradným postupom, no napriek tomu krajský súd jej žalobu zamietol.

15. Ústavný súd vzhľadom na námietku sťažovateľky týkajúcu sa arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu sa oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý v podstatnom na odôvodnenie výroku svojho rozsudku k vzniku škody uviedol:

„43. Pokiaľ teda ide o vydanie povolenia na prevádzkovanie trate, bolo potrebné skúmať, či sú splnené ďalšie predpoklady na priznanie uplatneného nároku, a to vznik škody a posúdenie príčinnej súvislosti. Okresný súd dospel k záveru, že na strane žalobcu nedošlo k žiadnej škode. S týmto záverom sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Pod pojmom škody treba rozumieť ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného. Pod skutočnou škodou treba rozumieť zmenšenie majetku poškodeného. Z hľadiska obsahu náhrady škody ide o to, akú škodu je škodca povinný poškodenému uhradiť. Odvolací súd v súlade so svojím skorším stanoviskom opakuje, že z hľadiska posudzovaného prípadu treba mať na zreteli, že všeobecné náklady žalobca ako vlastníka dráhy nemožno zamieňať s povinnosťami prevádzkovateľa dráhy, okrem toho treba prihliadať na povinnosti vlastníka dráhy.

44. Zákon o dráhach jednoznačne v ust. § 16 ods. 1 definuje, že vlastníkom dráhy je povinný udržiavať dráhu tak, aby bola prevádzkyschopná a aby bol umožnený styk s inými

dráhami, túto povinnosť má bez ohľadu na to, či podal žiadosť o vydanie povolenia na prevádzkovanie dráhy alebo nie (§ 35 Zákona o dráhach). To znamená, že ako vlastník vynakladá finančné prostriedky na splnenie si zákonom stanovenej povinnosti, pričom tieto finančné prostriedky predstavujú jeho náklady, ktoré musí vynaložiť. Nič na tom nemení ani to, či sú mu tieto náklady navrátené v podobe nájomného. Pokiaľ inak vlastník regionálnej dráhy nemôže zabezpečiť prevádzkyschopnosť dráhy, je povinný dráhu prednostne ponúknuť štátu na jej odkúpenie. Štát zastupuje ministerstvo. Ak ministerstvo odmietne odkúpiť dráhu, vlastník môže dráhu predat' inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe. Odmietnutie sa musí vykonať v písomnej forme. V zmysle právnej úpravy povinnosťou vlastníka nie je len udržiavať dráhu, aby bola v prevádzkyschopnom stave, ale podľa § 17 ods. 1 cit. zákona vlastník dráhy je povinný zabezpečiť prevádzkovanie dráhy. V prípade, že vlastník dráhy nemôže zabezpečiť prevádzkovanie dráhy, je povinný ponúknuť dráhu na zabezpečenie jej prevádzkovania podľa ods. 2 písm. b) obci alebo obciam, v ktorých územnom obvode sa dráha nachádza, ak ide o električkovú, trolejbusovú, špeciálnu alebo lanovú dráhu.

45. Ust. § 18 cit. zákona upravuje povinnosti prevádzkovateľ dráhy, ktorý môže dráhu prevádzkovať len na základe povolenia na prevádzkovanie dráhy. S tým sú spojené ďalšie povinnosti. Je nepochybné, že žalobca nebol prevádzkovateľom dráhy, pretože žiadosťou sa len domáhal vydania nového povolenia. Preto ani nemal povinnosti prevádzkovateľa dráh, ostali mu však povinnosti uvedené v § 16, 17 vyššie uvedené, ktoré musel vynakladať ako vlastník. Hoci žalobca v odvolaní opakovane zdôrazňuje, že sa nedomáha nároku ako vlastník, v kontexte jeho argumentov ide o náhradu akoby za nevyhovenie žiadosti, teda satisfakciu za to, že v správnom konaní nebol úspešný, hoci to vopred predpokladal. V tomto smere bola správna argumentácia vedľajšieho účastníka o právnej nenárokovanosti výsledku konania o žiadosti, hoci by aj splňal všetky zákonom stanovené predpoklady. Ani žalobca dôsledne nerozlišuje medzi povinnosťami vlastníka a povinnosťami žiadateľa, ktoré sú mu uložené zákonom, hoci to súdu vytyka.

46. Pokiaľ žalobca požiadal podľa § 35 Zákona o dráhach o vydanie povolenia na prevádzkovanie dráhy, musel doložiť zákonom určené doklady, medzi iným aj doklad osvedčujúci právny vzťah žiadateľa k dráhe a doklad preukazujúci technickú spôsobilosť dráhy. Jeho povinnosťou bolo predložiť doklad ohľadne technickej spôsobilosti dráhy na jej

prevádzkovanie, čo nemožno stotožňovať s povinnosťami vlastníka dráhy udržiavať dráhu v prevádzkyschopnom stave a zabezpečovať jej prevádzkovanie. Preto svoju pripravenosť prevádzkovať dráhu žiadateľ verifikuje dokladom, ktorý potvrdzuje technický stav dráhy, treba zdôrazniť, že osoba žiadateľa o vydanie povolenia na prevádzkovanie dráhy môže byť odlišná od vlastníka dráhy a aj v procese správneho konania povinnosti vlastníka nezanikajú, pričom požadované doklady predkladá žiadateľ nie vlastník. Pokiaľ žiadosť podáva vlastník, povinnosti vlastníka a žiadateľa spadajú v jedno. Preto rozhodne náklady, ktoré vynakladá žalobca ako vlastník, alebo žiadateľ o vydanie povolenia nemožno viazať na jeho úspech alebo neúspech v konaní o vydanie povolenia, pretože náklady vynakladá bez ohľadu na výsledok správneho konania. Pod škodu by bolo možné zahrnúť len náklady, ktoré nespadajú pod dané vymedzenie, teda nie za obdobie, v ktorom prebieha správne konanie, v ktorom správny orgán riadne koná.

47. Námietky žalobcu v tomto smere nie sú dôvodné. Pred uvedením určeného technického zariadenia do prevádzky sa musí overiť a schváliť jeho spôsobilosť na prevádzku. Spôsobilosťou určeného technického zariadenia na prevádzku sa rozumie jeho technický stav zaručujúci jeho bezpečnú prevádzku. Spôsobilosť určeného technického zariadenia na prevádzku overuje a schvaľuje príslušný dráhový správny úrad. Prevádzkovateľ určených technických zariadení môže prevádzkovať len určené technické zariadenia, ktoré sú spôsobilé na prevádzku. Prevádzkovateľ určeného technického zariadenia je povinný a) používať v prevádzke určené technické zariadenia s overenou a schválenou spôsobilosťou na prevádzku a v technickom stave, ktorý zodpovedá schválenej spôsobilosti určeného technického zariadenia na prevádzku, b) zabezpečiť, aby sa v priebehu prevádzky určeného technického zariadenia vykonávalo v určených lehotách a určeným spôsobom overovanie jeho spôsobilosti na prevádzku, c) zabezpečiť, aby revízie, prehliadky, skúšky a obsluhu určených technických zariadení vykonávali len osoby na to odborne spôsobilé, d) plniť určené podmienky a požiadavky na zabezpečenie technickej bezpečnosti a prevádzky určených technických zariadení. Ak príslušný dráhový správny úrad zistí, že určené technické zariadenie má také závažné nedostatky, že nemožno zaručiť jeho bezpečnú prevádzku alebo nie sú plnené podmienky na zaistenie bezpečnosti prevádzky, rozhodne o obmedzení alebo o vyradení určeného technického zariadenia z prevádzky. Ministerstvo ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti

overovania a schvaľovania spôsobilosti určených technických zariadení na prevádzku a určí lehoty, v ktorých prevádzkované určené technické zariadenia podliehajú overovaniu spôsobilosti (§ 56 zákona o dráhach). V bode 26 tohto rozhodnutia vo svojom vyjadrení vedľajší účastník poukazuje a všetky potrebné doklady, ktoré musí predložiť žiadateľ, s čím sú spojené jednoznačne náklady. Vedľajší účastník správne argumentoval, a s týmto názorom sa odvolací súd stotožňuje, že v rámci preukazovania technickej spôsobilosti dráhy na jej prevádzkovanie sa neskúma, či žiadateľ vynakladá náklady na elektrickú energiu v rámci trolejbusovej mestskej dráhy. Vynakladanie takýchto nákladov nie je zákonnou podmienkou pre vyhovie žiadosti. Vyhovenie, resp. nevyhovenie žiadosti nie je podmienené preukazovaním vynakladania takýchto nákladov. Vyplýva to z toho, že zákon vo svojich ustanoveniach od žiadateľa nepožaduje, aby vynakladal takýto druh výdavkov. Správne argumentoval aj v tom smere, že legislatíva SR neumožňuje dožadovať sa refundácie výdavkov spojených s preukazovaním splnenia zákonom stanovených podmienok voči orgánom verejnej správy, ktoré o dotknutých žiadostiach konajú.“

16. Krajský súd sa zaoberal aj ďalším predpokladom zodpovednosti štátu za náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, a to kauzálnym nexom medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom údajnej škody, ku ktorému uviedol:

„52. Žalobca sa v danej veci domáha náhrady škody predstavujúcej náklady vynaložené na udržanie dráhy v prevádzkyschopnom stave. V žalobe uvádza, že sa na neho vzťahujú rozsiahle finančne veľmi nákladné povinnosti vlastníka a prevádzkovateľa dráhy. V odvolaní však v rozpore s doteraz tvrdeným zmenil svoju argumentáciu v snahe upriamiť pozornosť na to, že vynakladal náklady, v dôsledku čoho mu nerozhodnutím správneho orgánu v lehote vznikla škoda. Plnenie, ktorého sa žalobca domáha titulom náhrady škody, ale nepredstavuje jeho majetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom správneho orgánu, jeho majetok sa nezmenšil nesprávnym postupom správneho orgánu, tento dôsledok nastal v dôsledku povinností vyplývajúcich z postavenia vlastníka dráhy, ale aj žiadateľa o vydanie povolenia, pretože musel splniť zákonom predpísané náležitosti ešte pred podaním žiadosti. Podanie žiadosti a splnenie zákonných náležitostí vyvolalo náklady, ktoré však nie sú v príčinnej súvislosti s nevyhovením žiadosti či nerozhodnutím v lehote. Splnenie povinnosti, ktorá vyplýva z právneho predpisu (zák. č. 164/1996 Z. z.), nemôže byť

škodou v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Nedodržanie lehoty uvedenej v § 36 ods. 2 zákona č. 164/1996 Z. z. môže mať za následok vznik zodpovednosti podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku účastníka správneho konania, ktoré bolo priamo a nesprostredkované spôsobené práve (iba) týmto postupom.

53. Ak správny úrad nerozhodol o návrhu v určenej lehote, nemôže len z titulu dopustenia sa uvedenej procesnej nesprávnosti (bez ďalšieho) zodpovedať za všetko, čo nastalo v čase po uplynutí lehoty, v ktorej mal rozhodnúť o povolení na prevádzkovanie dráhy, do rozhodnutia o zastavení konania, a čo malo negatívny dopad na majetok účastníka správneho konania. Z postupného sledu jednotlivých skutkových okolností danej veci je zrejmé, že nesprávny úradný postup dráhového správneho úradu môže byť významným článkom reťazca príčin a následkov. Napriek tomu zmenšenie majetku žalobcu nemusí byť spôsobené priamo nesprávnym úradným postupom dráhového správneho orgánu (ako vlastník musí vynakladať finančné prostriedky na udržanie dráhy v prevádzkyschopnom stave). Vzhľadom na doteraz zistené skutočnosti odvolací súd nemá preukázanú príčinnú súvislosť medzi možnou škodou a nesprávnym úradným postupom správneho orgánu. Prihliadol aj na to, že ani vyhovením žiadosti o vydanie povolenia na prevádzkovanie dráhy nie je zaručené (aj keď predpokladané), že by jeho návrhu o udelenie licencie bolo nepochybne vyhovené, a to aj s prihliadnutím na § 41 ods. 5, ktorý pri udeľovaní licencie ukladá príslušnému dráhovému správnenému úradu povinnosť postupovať tak, aby nedošlo k zvýhodneniu niektorého zo žiadateľov o prevádzkovanie dopravy na dráhe. Teda zákon predpokladá konkurenčné prostredie a výsledok aj vzhľadom na možné opravné prostriedky nie je daný.

54. Tiež nie je vopred dané ani zaručené, ako sa mylne domnieva žalobca, že by Mesto Banská Bystrica muselo uzavrieť s navrhovateľom Zmluvu o výkonoch vo verejnom záujme pri prevádzkovaní dopravy na dráhe podľa § 30 a nasl. Zákona o dráhach, a že by aj v prípade vyhovenia žiadosti takúto zmluvu uzavrelo. Hoci boli predložené listinné dôkazy o záujme mesta na uzavretí zmluvy vo verejnom záujme, uzavretie takejto zmluvy mohlo byť len predpokladané, nie však zaručené. Skutočnosť, že mesto oslovilo žalobcu, nepredstavuje záruku, ale ide len o postup mesta pri výkone svojej pôsobnosti. Neobstojí argument vo vzťahu k uplatnenému nároku, že žalobca bol doteraz jediný prevádzkovateľ.

Je nepochybné, že doprava na danej dráhe je ekonomicky stratová a prípadný zisk prevádzkovateľovi je hradený práve na základe uzavretej zmluvy, pričom sa v zmysle § 30a hradí preukázateľná strata v osobnej doprave, kam patrí aj primeraný zisk, čo možno kvalifikovať pod možný ušlý zarábok. Ak by aj správny úrad nerozhodol včas, bezprostrednou a jedinou príčinou medzi vzniknutou škodou v podobe ušlého zisku nie je jeho nekonanie, ale ušlý zisk by závisel od skutočnosti, ktorá mohla, ale nemusela nastať, ktorou by bolo alebo nebolo uzavretie vyššie uvedenej zmluvy.“

17. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Závery krajského súdu, že sťažovateľka v konaní nepreukázala ani vznik škody, ani príčinnú súvislosť medzi tvrdenou škodou nesprávnym úradným postupom, sú podrobne a zrozumiteľne vysvetlené. Okresný súd, ako aj krajský súd vychádzali z relevantnej právnej úpravy, ako aj rozhodných skutkových okolností prípadu, logicky vysvetlili, prečo náklady, ktoré sťažovateľka počas trvania správneho konania vynaložila, nemožno z dôvodu plnenia povinností sťažovateľky ako vlastníka dráhy a žiadateľa o licenciu považovať za škodu, taktiež upriamili pozornosť na skutočnosť, že na vydanie licencie neexistuje právny nárok a riadne vysvetlili, prečo v okolnostiach veci neexistuje priama príčinná súvislosť medzi tvrdenou škodou a nesprávnym úradným postupom. Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že pre prijatý výrok napadnutého rozsudku krajského súdu postačovalo zistenie, že sťažovateľka nepreukázala čo i len jeden z predpokladov zodpovednosti.

18. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich

dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

19. Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je vyčerpávajúco odôvodnený, krajský súd sa námietkami sťažovateľky vznesenými v odvolacom konaní riadne zaoberal a zrozumiteľne uviedol dôvody, ktoré viedli k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby, pričom právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako arbitrárne. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na všetky relevantné námietky sťažovateľky vznesené v rámci odvolania, ktoré len vyslovilo nesúhlas s právnymi závermi okresného súdu. Napadnutý rozsudok krajského súdu je primerane odôvodnený, pričom ho nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom rozsudku krajského súdu nezistil. Nesúhlas sťažovateľky s obsahom rozsudku krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

20. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by napadnutý rozsudok krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľný s označeným článkom ústavy, teda že by zo strany orgánov súdnej moci nebola sťažovateľke ústavne konformným spôsobom poskytnutá ochrana jej základnému právu podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, resp. že by napadnutý rozsudok krajského súdu bol nedostatočne odôvodnený alebo arbitrárny, v dôsledku čoho by bolo možné dospieť k záveru o zásahu do jej základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

21. Vychádzajúc z námietok sťažovateľky, ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý v podstatnom pre posúdenie dovolania sťažovateľky uviedol:

„9. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201 /2011, 6 Cdo 90/2012). Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu konanie vadou podľa § 420 písm. f/ CSP postihnuté nebolo.

11. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že dovolaním napádaný rozsudok odvolacieho súdu uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne závery vysvetlené v odôvodnení rozsudku. Jeho odôvodnenie spĺňa kritéria podľa § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

12. Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

13. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľom tvrdenou vadou zmätočnosti vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci.

14. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 CSP ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP ods. 2 CSP).

16. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/) alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/).

17. Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

18. V súvislosti s dovolateľom uvedeným predpokladom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd konštatuje, že v preskúvanom prípade sa odvolací súd nijako neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá predpokladá pre založenie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci kumulatívne splnenie troch podmienok, a to a/ nesprávny úradný postup (ktorého všeobecnú definíciu obsahujú rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 60/2003,

4 Cdo 24/2004, na ktoré poukázal dovolateľ), b/ vznik škody, c/ príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Keďže na základe výsledkov vykonaného dokazovania nemali súdy za preukázanie príčinnú súvislosť medzi možnou škodou a nesprávnym úradným postupom správneho orgánu, ku kumulatívne splneniu vyššie uvedených troch podmienok nedošlo, v dôsledku čoho súd žalobu zamietol. Dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a teda nie je oprávnený posudzovať konkrétne skutkové otázky. V súvislosti s dovolateľom uvedeným druhým predpokladom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tvrdenia dovolateľa o vzniku nákladov súvisiacich s jeho postavením žiadateľa o vydanie povolenia na prevádzkovanie dráhy, ktoré bol nútený vynakladať po uplynutí zákonnej doby trvania správneho konania možno rovnako pokladať za konkrétne skutkové otázky, ktoré dovolací súd nie je oprávnený s poukazom na citovaný § 442 CSP posudzovať.

19. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP.

20. Na základe vyššie uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP prípustné. Ich súčasné použitie sa navyše obsahovo vylučuje. Najvyšší súd preto jeho dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.“

22. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa v ňom argumentáciou sťažovateľky riadne zaoberal a svoje rozhodnutie dôsledne odôvodnil, keď v podstatných citovaných častiach odôvodnenia konštatoval, že sťažovateľkou namietaný dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP nie je daný. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané nesprávne právne posúdenie veci, vo vzťahu k uplatnenému dôvodu podľa § 421 písm. a) CSP najvyšší súd konštatoval, že nezistil odklon od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a k dôvodu podľa § 421 písm. a) CSP uviedol, že sťažovateľka ho nevymedzila ako právny dôvod dostatočne, tak ako to vyžaduje Civilný sporový poriadok,

ale svoju argumentáciu odôvodňovala skutkovými okolnosťami, ktoré dovolací súd nie je oprávnený posudzovať.

23. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený dostatočne a presvedčivo. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako neprípustné, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Pokiaľ ide o namietané základné právo podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na charakter tohto mimoriadneho opravného prostriedku, záver ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti z hľadiska porušenia namietaných procesných práv a okolnosti veci (najvyšší súd rozhodoval len o prípustnosti dovolania, teda nerozhodoval o subjektívnych právach sťažovateľky meritórne) a povahu tohto základného práva je v okolnostiach veci vylúčené, aby najvyšší súd napadnutým uznesením zasiahol do tohto základného práva hmotnoprávnej povahy. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi uvedenými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu